

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18702/2022
22.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца „Аутосрбија“ ад Београд из Београда, кога заступа Милош Лазаревић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2256/21 од 21.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 22.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2256/21 од 21.07.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 9765/18 од 03.02.2021. године, исправљеном решењем истог суда П 9765/18 од 08.06.2022. године, првим ставом изреке, Виши суд у Београду огласио се ненадлежним за поступање по тужби у делу којим је тражено утврђење повреде тужиоачевог права на суђење у разумном року. Другим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да на име накнаде штете тужиоцу исплати износ од 9.204.632,40 динара са законском затезном каматом од 30.11.2013. године до исплате. Трећим ставом изреке обавезан је тужилац да туженој накнади парничне трошкове у износу до 232.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 2256/21 од 21.07.2022. године, првим ставом изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 9765/18 од 03.02.2021. године, исправљена решењем истог суда П 9765/18 од 08.06.2022. године. Другим ставом изреке одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију указујући на битне повреде одредба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са ставом 2. ЗПП и на погрешну примену материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 са изменама и допунама), Врховни суд је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са ставом 2. ЗПП паушално су наведене без конкретизације.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду Ст. 2950/11 од 21.07.2011. године над стечајним дужником Аутокрбија ад Београд, услед несолвентности дуже од две године, покренут је претходни стечајни поступак према одредбама тада важећег Закона о стечају („Службени гласник РС“ број 104/09). На дан 30.06.2011. године рачун стечајног дужника био је у блокади за износ од 97.444.195,13 динара, а унапред припремљени предлог плана реорганизације поднет дана 21.09.2011. године, одбачен је решењем од 28.12.2011. године. Решењем Ст. 2950/11 од 02.04.2012. године отворен је стечај над фирмом Аутокрбија ад Младеновац и за стечајног управник именован је дотадашњи привремени стечајни управник АА, који је у периоду од 29.08.2012. године до 29.11.2013. године ту дужност обављао са ББ и ВВ.

На основу месечних предлога трошкова стечајног поступка и обавеза стечајне масе, достављених од стране стечајног управника, стечајни судија је својим решењима одобрио месечне исплате трошкова стечајног поступка, као прелиминарне награде стечајним управницима и посебних трошкова стечајне масе, који обухватају издатке за канцеларијски материјал, режијске трошкове, гориво, мазиво и слично. У периоду од 29.08.2012. године до 29.11.2013. године укупни трошкови стечајне масе били су 8.239.632,40 динара, а прелиминарне накнаде стечајних управника износиле су 965.000,00 динара.

Дана 27.06.2012. године поднет је предлог плана реорганизације и дана 05.12.2012. године предложена је обустава стечајног поступка, о чему је председник Привредног суда у Београду обавештен молбом за хитно поступање поднетом дана 14.12.2012. године од стране већинског власника стечајног дужника, фирме „Autocobest Product“ доо Младеновац. Закључком од 29.11.2013. године стечајни судија је предлагачу наложио да уреди план реорганизације од 27.06.2012. године, по чему је поступљено дана 26.02.2015. године. Тај уређени план реорганизације усвојен је решењем од 13.04.2016. године, које је правоснажно постало дана 15.03.2016. године, а стечајни поступак у односу на тужиоца, као стечајног дужника, обустављен је решењем Ст. 2950/11 од 13.04.2016. године, правоснажним дана 03.06.2016. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да нису испуњени услови за утврђење одговорности тужене за штету насталу на страни тужиоца у тужбом траженом износу, јер би за примену члана 172. став 1. ЗОО, за обавезивање тужене због трајања стечајног поступка у периоду од 21.07.2011. године до 13.04.2016. године било неопходно утврдити постојање незаконитог рада Привредног суда у Београду, односно постојања намере или грубе непажње стечајног управника приликом вођења стечајног поступка.

Применом члана 16. став 1. ЗПП првостепени суд је у делу којим је тражена заштита права на суђење у разумном року, тужбу одбацио са образложењем да је заштита уставом зајамчених права предвиђена чланом 32. став 1. Устава Републике Србије, према којој одредби за то није надлежан редовни суд опште надлежности у парничном поступку.

Другостепени суд је нашао да је првостепени суд правилно оценио своју стварну надлежност имајући у виду да је заштита уставом загарантованих права предвиђена Законом о уставном суду, чијим је члановаима 83-86. и чланом 89. регулисан поступак по уставној жалби, којом тужилац није тражио заштиту својих права до 31.12.2015. године, нити је то чинио од 01.01.2016. године, када је снагу ступио Закон о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“ број 40/15). У одсуству одлуке Уставног суда, односно одлуке редовног суда опште надлежности донете у ванпарничном поступку, којима би била утврђена повреда тужиочевог права на суђење у разумном року, тужилац по том основу у парничном поступку не може потраживати накнаду материјалне штете настале на његовој имовини током стечајног поступка, нити у одсуству доказа може остварити тражену правну заштиту применом члана 172. ЗОО, јер није доказао да је пасивност стечајних управника последица њиховог несавесног рада.

Противно ревизијским наводима, Врховни суд је оценио да је побијана пресуда заснована на правилној примени материјалног права.

Право грађана и правних лица на накнаду материјалне и нематеријалне штете настале радом државних органа, ималаца јавних овлашћења, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, заштићено је чланом 35. Устава Републике Србије и конкретизовано је одредбама Закона о заштити права на суђење у разумном року. Наведеним законом који је у примени од 01.01.2016. године, уређен је поступак којим се то право остварује, а који се сходно члану 20. став 3. у вези са ставом 2. Закона спроводи по правилима ванпарничног поступка, осим поступка по жалби. Чланом 3. став 1. Закона прописана су правна средства којима се штити право на суђење у разумном року, а код суда који поступак води и само док се исти не оконча, сходно члану 5. став 1. и члану 7. став 1. Закона приговором ради убрзања поступка иницира се поступак заштите права на суђење у разумном року.

Противно ревизијским наводима, Законом о заштити права на суђење у разумном року није искључено право странке да због повреде тог права тражи накнаду материјалне штете уколико је она утврђена правоснажним решењем донетим у складу са одредбама тог закона. То право прописано је чланом 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року и сходно члану 31. став 3. Закона одговорност тужене Републике Србије је у том случају објективне природе.

Како тужилац није исходовао ту врсту правне заштите, одговорност тужене у овој парници цењена је применом члана 172. став 1. ЗОО, према коме правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Право на накнаду штете у том случају зависи од тога да ли је било незаконито или неправилног рада државног органа, да ли је за титулара права штета наступила и да ли је иста проузрокована таквим радом државног органа.

Незаконитим радом сматра се свако поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се исти примене, а неправилни рад представља чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности, које штети правима или интересима неког лица.

Према становишту тужиоца неправилни рад стечајног управника огледа се у његовој пасивности. Међутим, тужиочев предлог плана реорганизације било је неопходно уредити, по ком налогу стечајног судије од 23.11.2013. године је тужилац поступио дана 26.02.2015. године, након чега је дана 02.10.2015. године исти усвојен.

Како с обзиром на наведено тужилац није доказао да је дужина трајања стечајног поступка последица неправилног или незаконитог рада стечајног суда, за обавезивање тужене на накнаду материјалне штете применом одредби Закона о облигационим односима није било услова.

Врховни суд је ценио и остале ревизијске наводе, али посебно не образлаже јер су они већ размотрени од стране другостепеног суда, уз правну аргументацију коју ревизијски суд у целости прихвата.

Из изложених разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић